

Sygn. akt III Nsm 143/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Łowiczu w Wydziale III Rodzinnym i Nieletnich

w składzie:

Przewodnicząca: SSR Honorata Wójcik

Protokolant: st.sekr.sąd. Elżbieta Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 czerwca 2018 roku

sprawy z wniosku D. B.

z udziałem A. B. (1)

o ustalenie kontaktów z małoletnim dzieckiem

p o s t a n a w i a:

1. Zmienić pkt 5 wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie I C 1575/13 z dnia 6 maja 2016 roku w ten sposób, że ustalone kontakty D. B. z małoletnim dzieckiem P. B. odbywać się będą w każdą ostatnią niedzielę miesiąca w godzinach od 15:00 do 17:00 pod nadzorem kuratora sądowego w miejscu zamieszkania matki dziecka,
2. Zasądzić od A. B. (1) na rzecz D. B. kwotę 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. Oddalić wnioski w pozostałej części.

Sygn. akt III Nsm 143/18

UZASADNIENIE

W dniu 3 stycznia 2018 roku D. B. reprezentowany przez adwokata wystąpił z wnioskiem o zmianę kontaktów z małoletnim dzieckiem ustalonych przez Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku rozwodowym, o udzielenie zabezpieczenia kontaktów ponadto o zagrożenie nakazaniem zapłaty na rzecz (...) Komitetu (...) alternatywnie na rzecz D. B. kwoty 2.000 zł na wypadek każdego już następnego naruszenia obowiązku określonego w punkcie 1 wniosku oraz o nadzór kuratora sądowego nad przebiegiem kontaktów a przede wszystkim nad prawidłowością i moralnością wychowania dziecka, tj. jak w wyroku rozwodowym, a nadto obciążenie A. B. (1) kosztami wynajmu kuratora ze względu na to, że wnioskodawca obawia się kierowanych do niego gróźb karalnych w tym pozbawienia go życia, pomówień i insynuacji co w bezpieczny sposób nie pozwala mu na samodzielne bez zabezpieczenia kuratorskiego widywanie się z małoletnim synem wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych w całości.

W uzasadnieniu wskazał, iż Sąd Okręgowy w wyroku rozwodowym ustalił kontakty D. B. z synem P. B. w każdą pierwszą niedzielę miesiąca w godzinach od 15.00 do 17.00 w miejscu zamieszkania matki. D. B. wnioskuje o ustalenie kontaktów w takim samym wymiarze w każdą ostatnią niedzielę miesiąca w obecności kuratora sądowego, z uwagi na to, że w każdą pierwszą niedzielę miesiąca ma szkolenia jako sędzia pokoju i mediator. Ponadto wniósł o zabezpieczenie kontaktów na czas trwania postępowania w każdą ostatnią niedzielę miesiąca od godziny 15.00 do 17.00 w miejscu zamieszkania matki, uzasadniając wniosek w piśmie procesowym (wniosek – k. 2-4, pismo procesowe – k. 14).

Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2018 r. Sąd zwolnił D. B. z kosztów postępowania w sprawie (postanowienie – k. 11).

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2018 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu odrzucił wniosek D. B. wobec zawisłości sporu (postanowienie – k. 15-16). Zażalenie na ww. postanowienie wniósł pełnomocnik wnioskodawcy (k. 20-21). Postanowieniem z dnia 22 marca 2018 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, XII Wydział Cywilny Rodzinny zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że je uchylił (postanowienie z uzasadnieniem, k. 31-33).

Stanowisko uczestniczki w sprawie zostało sprecyzowane w na rozprawie w dniu 14 czerwca 2018 roku, która wniosła o oddalenie wniosku (elektroniczny protokół rozprawy czas: 00:05:18 – k. 42).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Uczestnicy postępowania D. B. i A. B. (1) są rodzicami małoletniego P. B. urodzonego (...). Są po rozwodzie, nie mieszkają razem.

(okoliczności przyznane)

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 maja 2016 r. w sprawie I C 1575/13 ustalone zostały kontakty D. B. z małoletnim synem P. B. w miejscu zamieszkania matki w każdą pierwszą niedzielę miesiąca od 15.00 do 17.00 pod nadzorem kuratora sądowego.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie I C 1575/13 – k. 1004-1005 z załączonych akt I C 1575/13)

Wówczas małoletni P. B. miał prawie 4 lata. Przebywał pod bezpośrednią pieczęcią matki w miejscu jej zamieszkania. Matka pełniła wiodącą rolę w wychowaniu syna, wspomagała ją babka macierzysta. Małoletni wraz z A. B. (1) mieszkał w domu babki macierzystej, ale w odrębnym mieszkaniu. Strony były zgodne co do miejsca, zakresu czasu oraz terminu odbywania kontaktów ojca z synem. Różniły się jedynie w kwestii udziału kuratora w kontaktach i obecności matki dziecka przy nich. Ustalając kontakty w obecności matki dziecka Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, fakt znikomego zaangażowania ojca dziecka w jego wychowanie (nieznajomość potrzeb dziecka). Obecność kuratora podyktowana była natomiast silnym skonfliktowaniem rodziców małoletniego.

(dowód: dokumenty z akt sprawy I C 1575/13)

D. B., ma 40 lat z zawodu jest nauczycielem, historykiem nie ma możliwości realizowania swoich kontaktów z dzieckiem w każdą pierwszą niedzielę miesiąca z uwagi na to, że w tym czasie uczestniczy w szkoleniach związanych z pełnieniem funkcji sędziego pokoju w siedzibie (...)w W.. Wnioskodawca od roku jest sędzią pokoju. Obecnie uczestniczy w szkoleniach, dzięki którym zdobędzie uprawnienia mediatora.

(dowód: zaświadczenie z Krajowego Sądu Obywatelskiego – k. 41)

Obecnie małoletni P. nadal mieszka z matką w domu babki macierzystej. Ostatni raz, zgodnie z kontaktami ustalonymi w wyroku rozwodowym, widział się z wnioskodawcą w maju 2015 r. Następnie wnioskodawca zaprzestał realizowania kontaktów. Dwa miesiące temu wnioskodawca odwiedził syna w przedszkolu w towarzystwie swojego znajomego. Małoletni był wówczas przestraszony. A. B. (1) ma 39 lat z zawodu jest nauczycielem, nie przeszkadza w wykonywaniu ustalonych sądownie kontaktów.

(dowód: zeznania A. B. (1) elektroniczny protokół rozprawy z dnia 14.06.2018 r. czas: 00:09:06 – k. 42v w zw. z 00:35:37 – k. 43 ; zeznania D. B. elektroniczny protokół rozprawy z dnia 14.06.2018 r. czas: 00:05:18 – k. 42 w zw. z 00:35:13 – k. 43)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych na podstawie powołanych dowodów, które uznał za wiarygodne. Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów, których wiarygodność nie została podważona. Nie budzą wątpliwości Sądu również zeznania wnioskodawcy i uczestniczki, które co do przedmiotu postępowania nie

wykluczają się. Wnioskodawca potwierdził akt comiesięcznych szkoleń zaświadczeniem. Uczestniczka nie wykazała, aby zmiana terminu spotkań ojca z synem z pierwszej niedzieli miesiąca na ostatnią niedzielę miesiąca powodowała negatywne skutki dla małoletniego bądź jej samej.

Sąd zważył, co następuje:

Wszechstronna analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwala na stwierdzenie, że wniosek D. B. o zmianę rozstrzygnięcia w zakresie ustalenia kontaktów z jego małoletnim synem zawartego w wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt I C 1575/13 jest uzasadniony. Sąd zmienił pkt. 5 wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt I C 1575/13 w ten sposób, że kontakty D. B. z małoletnim P. B. odbywać się będą w każdą ostatnią niedzielę miesiąca przy pozostawieniu czasu i sposobu ich odbywania bez zmian, a zatem w godzinach od 15.00 do 17.00 pod nadzorem kuratora sądowego w miejscu zamieszkania matki dziecka.

Problematyka kontaktów osobistych rodziców z dziećmi została uwzględniona w europejskich standardach prawnych. Zasada 6 rekomendacji nr R (84) w sprawie władzy rodzicielskiej z 28 lutego 1984 roku zapewnia rodzicowi niewychowującemu dziecka prawo do utrzymywania z nim kontaktów osobistych. Z kolei konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526) ujmuje prawo do utrzymywania kontaktów osobistych z rodzicami jako prawo samego dziecka. Zgodnie z art. 9 ust. 3 dziecko ma prawo do utrzymywania regularnych stosunków osobistych i bezpośrednich kontaktów z obojgiem rodziców, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to sprzeczne z najlepiej pojętym interesem dziecka.

Przyjęta w dniu 3 maja 2002 r. w W. przez Komitet Ministrów Rady Europy konwencja dotycząca kontaktów z dziećmi, podpisana przez Polskę dnia 24 września 2003 r., określa pojęcie kontaktów w szerokim ujęciu. Obejmuje ono nie tylko osobistą styczność –

w tym poza miejscem zamieszkania dziecka – ale także kontakt telefoniczny oraz przez pocztę elektroniczną, co nie zastępuje, lecz uzupełnia kontakty bezpośrednie, a może je zastąpić jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach. W pojęciu tym mieści się również obowiązek informowania osoby uprawnionej o dziecku i dziecka o tej osobie (M. S. (red.), Standardy prawne Rady Europy. Teksty i komentarze, W. 1995;

W. S., Komentarz do Rekomendacji Nr R(84)4 (w:) M. S. (red.), Standardy prawne..., s. 213 i n., J. I., Władza rodzicielska..., s. 193 i n.).

W Polsce prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów między rodzicami a dziećmi określone zostało m.in. w art. 113 k.r.o. Paragraf 2 przytoczonego przepisu określa podstawowe zasady sposobu utrzymywania kontaktów. Zawiera przykładowy katalog elementów składających się na kontakty z dzieckiem, które obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej. Z realizacją prawa do porozumiewania się na odległość wiązać się będzie zobowiązanie tego z rodziców, u którego dziecko na stałe przebywa, do przekazywania dziecku korespondencji, udostępnienia komputera, telefonu, a także podania właściwego adresu poczty elektronicznej oraz numeru telefonu (J. Ignaczewski, Kodeks rodzinny..., s. 650). Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, katalog elementów kontaktów z dzieckiem ma charakter otwarty, ale zawiera najważniejsze składniki kontaktów z dzieckiem i powinien ułatwić formułowanie rozstrzygnięcia sądowego, dotyczącego tej materii (Uzasadnienie projektu..., s. 39). W uzupełnieniu można wskazać na prawo osoby uprawnionej do informacji o drugiej osobie. Należy zauważyć, że nowe brzmienie przepisu dostosowane zostało do postanowień konwencji dotyczącej kontaktów z dziećmi z dnia 15 maja 2003 r., posługujących się pojęciem kontaktów w szerokim ujęciu (por. uchwałę SN z dnia 8 marca 2006 r., III CZP 98/05, OSN 2006, Nr 10, poz. 158).

Zgodnie z art. 113⁵ k.r.o. Sąd opiekuńczy może zmienić rozstrzygnięcie w sprawie kontaktów, jeżeli wymaga tego dobro dziecka. Wydane przez sąd orzeczenia dotyczące kontaktów z dzieckiem (a więc zarówno na podstawie art. 113², jaki i art. 113³ a także art. 58 § 1 czy art. 107 § 2) mogą zostać przez sąd zmienione. Rozstrzygające znaczenie

w tej sprawie ma wzgląd na dobro dziecka. Zmiana ta może polegać na zaostrzeniu środków ingerencji, jak i na ich złagodzeniu. Jeżeli więc np. sąd stwierdzi, że ograniczenie kontaktów z dzieckiem nie wywołuje pożądaných, z punktu widzenia dobra dziecka, efektów, wówczas zakaże ich utrzymywania, jeżeli są spełnione przesłanki takiego zakazu. Może również zaistnieć sytuacja odmienna. Na przykład sąd stwierdzi, że brak jest podstaw do dalszego utrzymywania zakazu kontaktów. W takim wypadku sąd może uchylić ten zakaz, jednocześnie wskazując - jeżeli jest taka potrzeba z uwagi na dobro dziecka - na czym polegać ma ograniczenie kontaktów. Ograniczenie to może zostać następnie zniesione.

Sąd uznał, że w realiach niniejszej sprawy zasadna jest zmiana ustalonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi kontaktów D. B. z jego małoletnim P. B. z kontaktów odbywanych w każdą pierwszą niedzielę miesiąca na kontakty mające się odbywać w każdą ostatnią niedzielę miesiąca bez dokonywania zmian w rozmiarze czasu ich trwania oraz sposobu odbywania, a zatem w godzinach od 15.00 do 17.00 pod nadzorem kuratora sądowego w miejscu zamieszkania matki dziecka – zgodnie z żądaniem wniosku.

Sąd uznał, iż zgodne z dobrem dziecka jest utrzymywanie kontaktów z biologicznym ojcem. D. B. nie ma orzeczonego zakazu styczności z synem. Zatem przysługuje mu prawo do żądania zmiany ustalonych wyrokiem rozwodowych kontaktów. Wnioskodawca wykazał, że nie może wykonywać kontaktów z małoletnim synem w pierwszą niedzielę miesiąca w godzinach od 15.00 do 17.00 z uwagi na czynności zawodowe. Przedstawił zaświadczenie z (...)w W., że pierwszą niedzielę miesiąca od 2017 roku do 2020 roku uczestniczy w szkoleniach sędziów pokoju (...) i jest ich sumiennym i wzorowym uczestnikiem.

Natomiast uczestniczka postępowania A. B. (2) nie wykazała, aby zmiana ustalenia kontaktów w każdą ostatnią niedzielę miesiąca niosła ze sobą uciążliwości, czy problemy organizacyjne dla niej czy też małoletniego P. B.. Sprzeciwiła się wnioskowi, bez uzasadnienia. W ocenie sądu uczestnicze zależy na tym, aby kontakty nadal nie były realizowane, gdyż kolidują z zajęciami szkoleniowymi wnioskodawcy, na udziale w których mu zależy. Ustalenie dogodnego dla wnioskodawcy terminu spotkań z synem spowoduje ponadto, iż nie będzie on szukał możliwości spotkania z synem poza ramami ustalonymi sądownie. Nie będzie też narażał małoletniego P. B. na niepotrzebny stres. Sąd liczy, że rodzice małoletniego mając na uwadze przede wszystkim dobro wspólnego dziecka, nie zaś konflikt trwający nadal między nimi, będą współdziałać w celu odbudowania relacji ojca z synem bez zbędnych, negatywnych emocji dla małoletniego. Silny konflikt występujący pomiędzy stronami powoduje, iż nie byli oni w stanie samodzielnie, polubownie zmodyfikować ustalonych wyrokiem kontaktów dostosowując ich do zmiany sytuacji zawodowej wnioskodawcy.

Zdaniem Sądu małoletni P. potrzebuje czasu, aby nawiązać relacje i odbudować więź z ojcem. Sama uczestniczka przyznała, że małoletni nie zna ojca. Zatem jej rolą będzie przygotowanie go do pierwszego kontaktu z nim, aby nie czuł się przestraszony i nie był zniechęcony do ojca. Z kolei od D. B. zależy czy wykorzysta daną mu ponownie szansę na bycie ojcem i zaangażuje się w życie swojego syna, pozna jego potrzeby i zainteresowania oraz będzie je zabezpieczał w odpowiednim wymiarze. Od stosunków pomiędzy rodzicami małoletniego i możliwości bezkonfliktowego porozumiewania się w sprawach dziecka zależy konieczność odbywania kontaktów w obecności kuratora, co powoduje obciążenie finansowe dla stron. Sąd pragnie podkreślić, że obecność kuratora przy kontaktach nie ma charakteru nadzoru nad prawidłowością i moralnością wychowania dziecka, a tylko nad przebiegiem kontaktu ojca z synem.

Sąd nie znalazł podstaw obciążenie uczestniczki A. B. (1) kosztami udziału kuratora w kontaktach. D. B. w żaden sposób nie udowodnił zarzutów postawionych uczestniczce w zakresie kierowania wobec niego gróźb karalnych, w tym pozbawienia go życia, pomówień i insynuacji. Twierdzenia wniosku pozostały gołosłowne. Wnioskodawca ma instrumenty prawno-karne, z których może skorzystać.

Należy mieć przy tym na uwadze, że orzeczenia sądu rodzinnego mogą być zmieniane, jeżeli dojdzie do zmiany okoliczności faktycznych. Kiedy małoletni F. nabierze pewności i przekonania, że w towarzystwie ojca czuje się bezpiecznie, być może zechce częściej się z nim spotykać, a z czasem również poza miejscem swojego zamieszkania.

Może sam wyrazi wolę rozszerzenia kontaktów, w ten sposób, aby mógł częściej się z nim spotykać się. Duża rola obecnie przed rodzicami, aby odkładając na bok wzajemne animozje umożliwili małoletniemu nawiązanie i utrzymanie prawidłowych relacji z ojcem.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił żądania wniosku. D. B. reprezentowany był przez fachowego pełnomocnika. W zakresie żądania zagrożenie nakazaniem zapłaty na rzecz (...) Komitetu (...) alternatywnie na rzecz D. B. kwoty 2.000 zł na wypadek każdego już następnego naruszenia obowiązku określonego w punkcie 1 wniosku Sąd uznał, iż wnioskodawca winien wystąpić o egzekucję kontaktów. Zgodnie z treścią art. 598 § 1 k.p.c. wprowadzonego ustawą nowelizującą z dnia 26 maja 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2011 r. Nr 144 póź. 854), który stanowi podstawę niniejszego postanowienia - jeżeli osoba, pod której pieczęć dziecko pozostaje, nie wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy, uwzględniając sytuację majątkową tej osoby, zagrozi jej nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie obowiązku. Normy Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego nie przewidują możliwości zagrożenia nakazem zapłaty na rzecz innej osoby poza uprawnionym. D. B. nie wykazał, aby uczestniczka utrudniała kontakty ojca z synem, wręcz przeciwnie wykazał, że sam i nie realizuje z uwagi na zajęcia szkoleniowe. Nadto Sąd nie może orzekać w tym przedmiocie na przyszłość.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. zgodnie z którym jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumienne lub oczywiście niewłaściwie. Wnioskodawczyni nie uznała wniosku o zmianę kontaktów przy pierwszej czynności, dlatego nałożył na nią obowiązek zwrotu wnioskodawcy kosztów reprezentacji adwokackiej. Podstawą wyliczenia wynagrodzenia pełnomocnika uczestnika był § 4 ustęp 1 pkt 4 w związku z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłatnej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800). Sąd nie obciążył uczestniczki koniecznością uiszczenia opłaty sądowej od uiszczenia, której wnioskodawca został zwolniony.